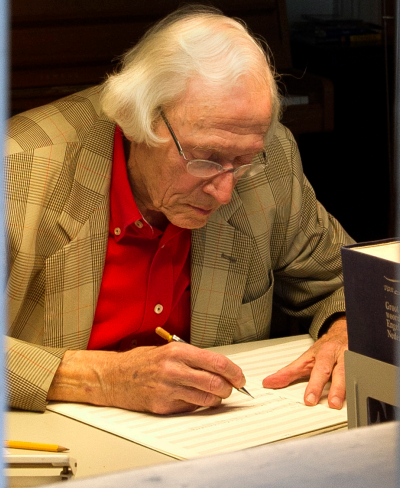

Pipes and Bells

homage to **Piet Kee**

Christian Müller-orgel, 1738
Grote of St.-Bavokerk, Haarlem

CD 1

1	Fantasia 'Wachet auf, ruft uns die Stimme' <i>Jos van der Kooy</i>	4:57
	Een roze, fris ontloken <i>Anton Pauw</i>	5:38
2	<i>Lied</i>	<i>0:47</i>
3	<i>Variatie I</i>	<i>1:29</i>
4	<i>Variatie II</i>	<i>1:24</i>
5	<i>Variatie III</i>	<i>1:58</i>
6	Cervus Psalm 42 <i>Dirk Luijmes</i>	4:05
	Vier manuaalstukken <i>Jaco van Leeuwen</i>	13:08
7	<i>Praeludium</i>	<i>2:19</i>
8	<i>Chaconne</i>	<i>4:11</i>
9	<i>Choral</i>	<i>4:13</i>
10	<i>Epilog</i>	<i>2:25</i>
	Frans Hals Suite for carillon <i>Rien Donkersloot</i>	15:06
11	<i>Luid Stuk</i>	<i>5:37</i>
12	<i>Sarabande voor Judith Leyster</i>	<i>4:21</i>
13	<i>Frans Hals Toccata</i>	<i>5:08</i>
14	The Organ Hommage aan Pieter Saenredam <i>Frank van Wijk</i>	17:44

Total time: 60:43

CD 2

1	Voluntary on HSAE <i>Henny Heikens</i>	5:25
	Triptych on Psalm 86 <i>Cor Ardesch</i>	9:07
2	<i>Chorale</i>	1:22
3	<i>Canon</i>	3:21
4	<i>Toccata</i>	4:24
5	Magic Pipes for Panpipes and Organ <i>Matthijs Koene & Anton Pauw</i>	10:37
6	Seventy Chords (and some more) <i>Henny Heikens</i>	6:58
7	Bios <i>Jos van der Kooy</i>	11:06
	Winds for Reed Quintet <i>Calefax</i>	7:16
8	<i>Vivo</i>	3:25
9	<i>Adagio</i>	3:51
	Gedenck-Clanck '76 <i>Jos van der Kooy</i>	13:32
10	<i>O Nederland! Let op u saeck</i>	2:49
11	<i>Hoe groot , o Heer, en hoe vervearlic</i>	5:23
12	<i>Merck toch hoe sterck</i>	5:20
13	Lachrimae <i>Anton Pauw</i>	4:45

Total time: 68:50

Piet Kee behoort tot de belangrijkste Nederlandse organisten, componisten en pedagogen van de twintigste eeuw. Meer dan een halve eeuw drukte hij een stempel op de orgelcultuur in Nederland. Zijn naamsbekendheid reikte tot ver buiten de landsgrenzen. Zijn omvangrijke oeuvre omvat niet alleen orgelwerken, maar ook composities voor diverse andere instrumenten en ensembles. Dit dubbelalbum geeft een overzicht van die veelzijdigheid. Veel van de uitvoerenden zijn oud-leerlingen of musici voor wie Kee de werken componeerde. Het is daarmee een eerbetoon aan een markant musicus.

Pieter William (Piet) Kee werd geboren op 30 augustus 1927 in Zaandam. Zijn vader, de organist en componist Cor Kee, gaf hem zijn eerste orgellessen. Daarnaast kreeg hij op jonge leeftijd les in piano, viool en klarinet. Aan het Amsterdamsch Conservatorium studeerde hij orgel bij Anthon van der Horst. Kee rondde zijn conservatoriumstudie af met het behalen van de prix d'excellence. In de jaren vijftig brak Kee internationaal door toen hij driemaal achtereenvolgend het prestigieuze improvisatieconcours in Haarlem won. Daarmee begon een succesvolle internationale carrière die hem naar landen in Europa, Noord-Amerika, Azië en naar Australië voerde. In 1952 werd hij organist van de Grote of St. Laurenskerk in Alkmaar, waar hij het beroemde Van Hagerbeer/Schnitger-orgel bespeelde. Vier jaar later volgde zijn benoeming tot stadsorganist van Haarlem.

Pedagoog

Naast concertorganist was Piet Kee een invloedrijk pedagoog. Aan het Amsterdamse Muzieklyceum, dat later opging in het Amsterdamsch Conservatorium, leidde hij een nieuwe generatie organisten op. Tot zijn leerlingen behoren onder anderen Masaaki Suzuki, Ewald Kooiman, Jan Jongepier en Bas de Vroome. De leerlingen die aan deze opname hebben bijgedragen zijn Cor Ardesch, Henny Heikens, Jaco van Leeuwen en de latere Haarlemse stadsorganisten Jos van der Kooy en Anton Pauw.

Componist

Als componist liet Kee een veelzijdig oeuvre na waarin klank, ruimte en vooral structuur centraal staan. Structuur vond hij in de verbinding tussen oud en nieuw, tussen traditionele vormen en genres en de expressiemiddelen van zijn tijd. Het improvisatorische is nooit ver weg. Technieken als motiepherhaling, canon, fuga, ostinato, omkeringen – veelvuldig toegepast in zijn improvisaties – zijn ook steeds aanwezig in zijn composities. De orgelwerken vormen de kern van zijn oeuvre: vaak solistisch, soms in combinatie met andere instrumenten zoals saxofoon en panfluit. Spraakmakend waren *Confrontatie* (1980) en *Integratie* (1981), waarin Kee het kerkorgel samenbracht met draaiorgels. Daarnaast componeerde hij ook voor andere instrumenten en ensembles.

Publicaties

In de jaren tachtig publiceerde Piet Kee diverse artikelen over structuur, symboliek en vormprincipes in barokmuziek. Zijn interesse ging vooral uit naar getallensymboliek en ostinatovormen zoals de passacaglia en de ciacona, met bijzondere aandacht voor het werk van Bach en Buxtehude. Deze publicaties kregen internationaal erkenning en verschenen in vertaling in meerdere muziektijdschriften.

Onderscheidingen

Tijdens zijn lange carrière ontving Kee talrijke onderscheidingen. Zo kreeg hij in 1960 de Bach Medal van de Harriet Cohen Foundation in Londen, en in 1988 werd hij samen met Olivier Messiaen benoemd tot Honorary Fellow van het Royal College of Organists.

Piet Kee overleed op 25 mei 2018 in zijn woonplaats Haarlem, negentig jaar oud.

Fantasia 'Wachet auf, ruft uns die Stimme' (1962)

'Op, waak op!' Met krachtige pedaaltonen introduceert Piet Kee de bekende koraalmelodie 'Wachet auf, ruft uns die Stimme'. Aansluitend volgt een toccata-achtige passage, afgewisseld met de melodie in lange notenwaarden in het pedaal. De herhaling van de eerste melodieregels krijgt een totaal andere benadering: de melodie klinkt in een rustige, homofone beweging, gelardeerd met contrasterende korte, flitsende loopjes. Na dit meer introverte middengedeelte keert het snelle tempo van het begin terug. De melodie verschijnt opnieuw in lange notenwaarden, nu afwisselend in de bovenstem en het pedaal. Een stuwende beweging leidt naar het overweldigende slot. Kee speelde deze Fantasia voor het eerst tijdens het Kaasmarktconcert van 27 juli 1962 in de Alkmaarse Laurenskerk. In datzelfde jaar verscheen de compositie in druk onder de titel Fantasia 'Sleepers awake, the watchman cries'.

Een roze, fris ontloken (1953)

De partita over 'Een roze, fris ontloken' behoort tot de vroege werken van Piet Kee. Het werk verscheen in 1954 in een bundel Kerstkorallen met variaties, een verzameling eenvoudige orgelwerken voor gebruik in de eredienst. De melodie van het beroemde kerstlied 'Es ist ein Ros entsprungen' is van een opvallende eenvoud. Het eerste, tweede en vierde regelpaar (A) zijn identiek, alleen de derde (half)regel (B) is afwijkend. De partita opent met een eenvoudige

koraalzetting, gevolgd door drie variaties waarin de melodie steeds, quasi-geïmproviseerd, een doorwerking ondergaat. Binnen iedere variatie wordt het B-gedeelte (de derde regel) afwijkend ‘behandeld’. Dit procedé is kenmerkend voor vrijwel alle koraalmuziek van Kee. De derde variatie, canonisch van opzet, vormt een verstild slot. De drie regelparen (A) klinken achtereenvolgens in F, Bes- en Fis-groot, om in een uitgesponnen coda terug te keren naar de hoofdtoonsoort F-groot. Piet Kee voerde deze partita voor het eerst uit op 21 juli 1953 in de Grote of St. Laurenskerk te Alkmaar.

Cervus psalm 42 (2006)

In het kader van zijn project ‘Psalmenpomp’ – een spotnaam voor het harmonium – vroeg organist en harmoniumspeler Dirk Luijmes aan Piet Kee om een werk voor harmonium te schrijven. Zo ontstond Cervus (psalm 42), een werk waarvan de titel is ontleend aan de Latijnse beginregel van psalm 42: ‘Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum’. In Nederland is deze psalm bekend geworden als ‘t Hijgend hert, der jacht ontkomen’. Kee baseerde Cervus op de melodie van psalm 42 uit het Geneefse psalter. Langzaam, isoritmisch en met schrijnende harmonieën ontvouwt de melodie zich. Dan zingt de speler plotseling de tekst: ‘Ah, Cerva’. Een korte, snelle passage volgt, waarna de muziek langzaam weer tot rust komt. Aan het slot zingt de speler hortend en stotend, nu zonder woorden, de tweede psalmregel.

Vier manuaalstukken (1966)

In 1965 bouwde de Zaanse orgelmaker Flentrop een klein orgelpositief voor het Haarlemse Concertgebouw. Voor dit éénklaviers instrument schreef Kee zijn Vier manuaalstukken. Door op geraffineerde wijze gebruik te maken van de verschillende bas- en discantregisters suggereert de componist een tweeklaviers orgel. Het eerste deel 'Prelude' is opgezet in de A-B-A-vorm. Het A-gedeelte kenmerkt zich door liggende tonen, waarboven zich in een rustig tempo stijgende en dalende motieven ontploffen. Het contrasterende B-gedeelte is spits en beweeglijk, waarna het A-gedeelte in verkorte vorm terugkeert. In het tweede deel 'Ciaccona' domineert – zoals de titel suggereert – een doorgaande basbeweging. Daartegen plaatst de componist kleine motieven die in intensiteit toenemen. Halverwege maakt de virtuoze beweging plaats voor een rustig tranquillo, waarbij het ciaccona-thema in omgekeerde richting in de bovenstem verschijnt. Na een korte passage met opgebouwde clusters keert het oorspronkelijke ciaccona-thema terug in de bas. Dit mondt uit in een steeds sneller wordende beweging, eindigend met een krachtig slotakkoord. Het derde deel 'Koraal' is een fantasie over het lied 'Aus tiefer Not schrei ich zu Dir'. Regel voor regel klinkt de melodie, onderbroken door imitatorische passages. In de afsluitende 'Epiloog' grijpt Kee terug op het eerste deel. De componist bracht de Vier manuaalstukken zelf in première op 15 december 1966, waarbij hij vanzelfsprekend het Flentrop-positief bespeelde.

Frans Hals suite (1990)

In 1990 vond in Haarlem een grote Frans Hals-tentoonstelling plaats. Speciaal voor de opening van deze tentoonstelling op 11 mei 1990 componeerde Kee de Frans Hals Suite. Het werk werd bij die gelegenheid uitgevoerd door de toenmalige stadsbeiaardier Bernard Winsemius, aan wie de suite is opgedragen. De Frans Hals Suite telt drie delen. Geopend wordt met een 'Luid stuk', een speelse verwijzing naar de luide toon van klokken en naar het luiden zelf. Piet Kee liet zich mede inspireren door het karakteristieke kloggelui van het Engelse change ringing. Het middendeel is een eerbetoon aan de Haarlemse schilder Judith Leyster, een tijdgenoot en waarschijnlijk een leerling van Frans Hals. Het is geschreven als een sarabande, een kalme, statige dans. Kee maakt in dit deel veelvuldig gebruik van zogeheten tremolo's, die vooral in de Vlaamse beiaardwereld zeer populair zijn. De Suite sluit af met een wervelende 'Toccata', waarin Piet Kee op speelse wijze de naam Frans Hals (F-A-Es | H-A-Es) verwerkte.

The Organ. Hommage aan Pieter Saenredam (2000)

De inspiratie voor The Organ kwam van een schilderij van Pieter Saenredam (1597-1665): het interieur van de Sint-Odulphuskerk in Assendelft, waarop geen orgel is afgebeeld, zie pagina 28-29. Piet Kee zag daarin een uitdaging: wat als dit orgel er wél was, hoorbaar in plaats van zichtbaar? The Organ

bestaat uit twee naadloos in elkaar overlopende delen. Het eerste deel, 'Sheng – oorsprong van klank', verwijst naar een oeroud Chinees-Japans blaasinstrument; de tongwerken van het orgel roepen die archaïsche klankwereld op. Hierna volgen verschillende soorten orgelregisters, elk met hun eigen karakter: van zachte, fluitachtige tonen tot de krachtige, volle klank die de hele kerkruimte lijkt te vullen. Het tweede deel 'Het keerpunt – andere perspectieven' vormt letterlijk een keerpunt. Daarmee refereerde Kee aan het werk van de hedendaagse kunstenaar Jan Dibbets, die zich liet inspireren door het werk van Saenredam. Bekende klanken keren terug, maar in een nieuw licht. Wat eerder massief en krachtig klonk wordt nu licht en transparant, en andersom. Het is alsof de luisteraar zich door dezelfde ruimte beweegt en telkens nieuwe details ontdekt. Gaandeweg keert de muziek terug naar de rust van het begin, en lost de klank op in stilte. De toenmalige stadsorganist Jos van der Kooy bracht The Organ op 19 september 2000 in première in de Haarlemse Bavo.

Voluntary on HSAE (2009)

Op verzoek van Anne McAlister componeerde Piet Kee in 2009 de Voluntary on HSAE voor haar man, de Britse organist Philip Sawyer. De keuze voor de voluntary was niet toevallig, deze muziekvorm was vanaf de zestiende eeuw zeer populair onder Engelse orgelcomponisten. 'Voluntary' betekent zoveel als

‘vrij van vorm’. Die vrijheid heeft Piet Kee vrij letterlijk genomen: het is een zeer vrij en intuïtief werk. Het openingsmotief (energico) is ontleend aan de letters uit de naam Philip Sawyer die corresponderen met notennamen: H-S-A-E (= B-Es-A-E). Direct erop volgt een tweede motief (calmo) C-C-B-A dat verderop in het stuk in vele gedaantes terugkeert: in de omkering, vergroting en als materiaal voor een fugato. Het naam-motief verschijnt prominent als begin van een pedaalsolo. Het andere motief heeft echter het laatste woord, eindigend in een stralend A-grootakkoord. Philip Sawyer bracht de Voluntary on HSAE zelf in première tijdens het Edinburgh Fringe Festival in augustus 2009.

Triptych on Psalm 86 (1960)

Dit muzikale drieluik is gebaseerd op de Geneefse melodie van psalm 86: ‘Hoor mij, Heer, wil antwoord zenden’. Het eerste deel ‘Chorale’ is een vrije harmonisatie van de psalmmelodie. In het middendeel ‘Canon’ verschijnt de melodie canonisch in een verminderde kwint tussen het pedaal en de linkerhand. De rechterhand ondersteunt dit met een rustige beweging, gespeeld met een zachte fluitregistratie. De afsluitende ‘Toccata’ (vivace) is een vrije fantasie. De eerste sectie, die overeenkomstig de melodie in zijn geheel wordt herhaald, begint met een krachtige aanhef van de eerste drie melodienoten. Een wervelende beweging van snelle noten komt op gang, waarna nogmaals de aanhef klinkt. De snelle beweging zet nu door, gecombineerd met de

psalmmelodie in lange notenwaarden in het pedaal. In de tweede sectie keren elementen uit het tweede deel terug. Tegen het slot wordt het tempo allengs trager, om uiteindelijk molto largo (zeer breed en langzaam) te eindigen. De première vond plaats op 11 mei 1960 ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van de Nederlandse Organisten-Vereniging (nu KNOV), waarbij Kee zelf het Van Hagerbeer/Schnitger-orgel in de Alkmaarse Grote of St. Laurenskerk bespeelde.

Magic Pipes (2013)

Dit stuk ontstond, in Kee's eigen woorden, "uit de behoefte de unieke klank van de panfluit te laten horen in een intens samenspel met het orgel". Een hoofdthema klinkt driemaal op de panfluit solo, na elke keer voegt het orgel zich erbij. In een tweede gedeelte mengen fluitregisters van het orgel zich met de panfluit. Beide instrumenten imiteren elkaar in vogelgeluiden en snelle loopjes. Dan neemt het orgel de leiding: opnieuw klinkt, tweemaal, het hoofdthema, nu in de omkering gespeeld op het pedaal. Nieuwe elementen volgen, waaronder een citaat uit Bachs Partita in a-klein voor fluit solo BWV 1013. Nog eenmaal klinkt het hoofdthema door beide instrumenten samen in tegenbeweging. Na een tutti van het orgel in C volgt een laatste zucht van de panfluit. Organist Jos van der Kooy en panfluitist Matthijs Koene brachten Magic Pipes op 11 september 2013 in première in de Haarlemse Grote of

St.-Bavokerk. Voor deze cd-opname bespeelde Matthijs zijn in 2022 door Flentrop Orgelbouw speciaal voor hem gebouwde metalen panfluit.

Zeventig accoorden (en enige meer) (2008)

In 2008 vierde Ewald Kooiman, oud-leerling van Piet Kee, zijn zeventigste verjaardag. Ter gelegenheid daarvan vond op 13 juni 2008 een symposium plaats in de aula van de Vrije Universiteit Amsterdam, waar Kooiman hoogleraar orgelkunde was. Bij die gelegenheid speelde Jos van der Kooy de première van Zeventig accoorden (en enige meer), een muzikaal cadeau van Piet Kee voor de jarige. Het werk opent misterioso met zeven akkoorden, opgebouwd uit een reeks van negen tonen. Elke toon vormt vervolgens het vertrekpunt van de volgende negen fasen waaruit de compositie is opgebouwd. De vijfde fase is de meest persoonlijke, Kee gaf deze de aanduiding 'Il Maestro: energico con autorità' mee. Zo zit Zeventig accoorden vol met verborgen en minder verborgen verwijzingen naar de jarige.

Bios (1994)

Voor Piet Kee was muziek maken 'leven'. De titel van dit werk verwijst daarom naar het Griekse woord voor leven: bios. Die levendige, energieke vorm van musiceren vond de componist terug in de middeleeuwse estampie. Bios kan dan ook worden beschouwd als een moderne estampie. Kenmerkend is het

refrein, dat in elk van de zeven secties waaruit Bios is opgebouwd terugkeert. In de eerste sectie 'The substance' presenteert de componist de essentiële 'grondstof' voor het werk. Elementen hieruit komen in de volgende secties terug. Halverwege klinkt het refrein voor de eerste keer. De tweede sectie 'Double' is een gevarieerde herhaling van sectie 1. Daarna volgt een rustig 'Bicinium', een tweestemmig 'vers', gevolgd door het (meerstemmige) refrein. De tweestemmigheid keert terug in de middelste sectie 'Scherzando'. In 'Rotating bass', de vijfde sectie, klinkt het pedaal voor het eerst in een permuterende beweging van zes noten. Deze krachtige sectie vormt een groot contrast met de fluisterzachte zesde sectie 'Whispering'. De repeterende noten zijn een kwetsbaar decor voor twee korte citaten van het refrein. Bios eindigt met 'In Modo Cancricans', latijn voor 'in retrograde richting'. De sectie opent dan ook in omgekeerde volgorde met het refrein. Daarna ontvouwt het leven zich nog eenmaal richting het daverende slot. Na een vrije doorwerking van alle elementen eindigt Bios met een onmiskenbare tonica C. Jos van der Kooy bracht Bios op 27 juni 1995 in première in de Haarlemse Grote of St.-Bavokerk. In 2002 componeerde Kee Bios II, voor orgel, viool en slagwerk. In 2012 verscheen dit werk onder de titel Timbres.

Winds (2000)

In 2000 vroeg het Calefax Rietkwintet een aantal componisten om een nieuw

werk voor hun ensemble te schrijven. Een van hen was Piet Kee, die voor deze gelegenheid Winds componeerde. Aan het begin van het korte eerste deel wordt de klank van het rietkwintet van hoog tot laag gepresenteerd als een stormvlaag. Het deel eindigt met een eenvoudig vierstemmig refrein, waarop het tweede deel voort borduurt. De verschillende instrumenten spelen achtereenvolgens een eenstemmige variant van het refrein in de vorm van een recitatief-achtige solo. Winds ging op 23 maart 2001 in première in de Waalse Kerk Amsterdam tijdens een concert van het Calefax rietkwintet getiteld 'Nieuwe rietoogst'.

Gedenck-Clanck '76. Ode aan Adrianus Valerius (1575-1625) (1976)

Gedenck-Clanck '76 ontstond als eerbetoon aan Adriaen Valerius en diens bundel *Nederlandsche Gedenck-Clanck* (1626). De ondertitel luidt 'Drie oud-Nederlandse liederen bewerkt voor orgel, aansluitend bij de klanken van Valerius' tijd en de onze'. Voor zijn compositie koos Piet Kee drie Valerius-liederen: 'O Nederland! Let op u saeck', 'O Groot, o Heer, en hoe vervaerlic' en 'Merck toch hoe sterck'. Iedere bewerking wordt voorafgegaan door een eenvoudige liedzetting. Met dit werk wilde Kee oud en nieuw met elkaar verbinden. Hij voorzag de zestiende-eeuwse Valerius-melodieën van een modern jasje. Met nauwkeurige articulatie-aanwijzingen refereerde Kee aan de hernieuwde belangstelling voor de uitvoeringspraktijk van oude muziek, die

na de Tweede Wereldoorlog opgeld deed. Piet Kee schreef Gedenck-Clanck '76 met een knipoog naar het Van Hagerbeer/Schnitger-orgel in de Alkmaarse Laurenskerk. De première vond echter plaats op het Müller-orgel van de Haarlemse Bavo tijdens het stadsconcert op 13 juli 1976.

Lachrimae (2017)

De firma Flentrop bouwde in 1968 een negen registers tellend studieorgel voor Kee. In 2017 besloot hij afstand te doen van dit instrument; het vond een nieuwe bestemming in de Royal Academy of Music in Londen. Met gevoelens van weemoed en nostalgie nam Piet Kee afscheid van zijn orgel. Het inspireerde hem tot het componeren van Lachrimae, met als ondertitel 'vaarwel aan mijn orgel'. Het zou zijn laatste compositie worden. De titel verwijst naar de beroemde lutesong 'Flow my tears' van de Engelse renaissancecomponist John Dowland. Dowland en veel van zijn tijdgenoten gebruikten deze ontroerende melodie voor het componeren van pavenes. De Nederlandse componist Jan Pieterszoon Sweelinck was een van hen. Kee opent zijn Lachrimae met een citaat van de eerste maten van Sweelincks versie. De componist verwijst daarmee naar de eeuwenoude muzikale banden tussen de Nederlanden en Engeland. Lachrimae volgt de eerste vier melodieregels op de voet. Kee blijft daarmee trouw aan het procedé dat hij toepast in veel van zijn werken gebaseerd op een bestaande melodie. Iedere regel krijgt een

eigen quasi-geïmproviseerde doorwerking, waarbij de componist gebruik maakt van uitbreiding, motiefherhaling (met veelvuldige accelerandi) of een fugatische opbouw, dit laatste toegepast bij de derde regel, uitmondend in een schrijnende dissonant. Op verzoek van de Royal Academy voegde Kee aan het ingetogen slot een korte, krachtige coda toe. Lachrimae ging op 22 februari 2017 in première in kamer 410 van de Royal Academy of Music. James Orford bespeelde bij die gelegenheid het Flentrop-orgel.

Stadsorganisten werkzaam in de Grote of St.-Bavokerk te Haarlem

De bespellers van het grote orgel van vóór 1403

ago	1412 - 1415
n van Driel	1420
rk Bogemaker	1420 - 1448
dwijk	1432 - 1433
illem Danielsz.	1453 - 1465

De bespellers van het oude grote orgel van Deur Gerrit

overt Bartelmeeus	1460 - 1492
endril	1492 - 1496
us	1496
us	1511
us	1511

lias Coppendonck
(van Wieringen)

en
velsen
reker (assistent: 1619, 23)

Pieter Brouwer

Godefridus van Middelhoven

Johannes Ilhoorn

Petrus van Middelhoven

1702 - 1703

1703 - 1725

1725 - 1726

1726 - 1731

De bespellers van het grote orgel van Christian Müller 1731

Henricus Radeker

Johannes (Jan) Radeker (assistent: 1763/71)

Johannes Petrus Schumann

Johannes Gijsbertus Bastiaans

Johannes Bastiaans, jr.

illem Ezerman

Robert

Robert

olt

de Klerk

der Kooy

Pauw

Jos van der Kooy, Piet Kee & Anton Pauw

Cor Ardesch studeerde orgel bij Piet Kee aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam. Daarnaast volgde hij een opleiding Improvisatie bij Bert Matter aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Sinds 1998 is Cor Ardesch organist van de Grote of Onze Lieve Vrouwekerk te Dordrecht. Op 26 september 2007 werd Ardesch tijdens de ingebruikname van het Bach-orgel benoemd tot stadsorganist van Dordrecht. Ardesch doceert orgel, improvisatie en kerkelijk orgelspel. Buiten Nederland trad hij als concerterend organist op in o.a. België, Oostenrijk, Duitsland, Noorwegen en Rusland.

Henny Heikens studeerde orgel, kerkmuziek en koordirectie aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam en beiaard aan de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. Zijn orgeldocenten waren o.a. Piet Kee en Jacques van Oortmerssen. Henny Heikens is organist van de Oude Kerk Rijswijk (ZH). Hij doceert het vak mensurale notatie van de Renaissancemuziek aan het Conservatorium van Amsterdam. Samen met basklarinettist Jelte Althuis vormt hij een duo. Speciaal voor hen geschreven werken van Nederlandse componisten werden door Althuis en Heikens in première gebracht en vastgelegd op Attacca's Ladder of Escape.

Matthijs Koene geldt internationaal als een van de belangrijkste panfluitisten van zijn tijd. Hij heeft de grenzen van het instrument blijvend verlegd waardoor

het zijn entree heeft kunnen maken in de klassieke muziekwereld. Matthijs' repertoire omvat werken van de vroege Renaissance tot de huidige tijd. Hij heeft talloze componisten geïnspireerd om stukken voor panfluit te schrijven, wat leidde tot meer dan 200 nieuwe creaties van Roderik de Man, Daan Manneke, Calliope Tsoupaki, Klaas de Vries, Theo Loevendie, Fabio Nieder, Martijn Padding, Klas Torstensson en Piet Kee. Matthijs ontving verschillende prijzen, waaronder de Vriendenkrans van het Koninklijk Concertgebouw in Amsterdam, de IBLA Grote Prijs. Zijn cd 'La Flute de Pan & Quintettes' ontving een Diapason d'Or. Matthijs trad op in onder andere het Concertgebouw Amsterdam, De Doelen Rotterdam, Carnegie Hall New York en het L'Auditori Barcelona. In 2005 werd hij benoemd tot hoofdvakdocent panfluit aan het Conservatorium van Amsterdam.

Jos van der Kooy studeerde orgel bij Piet Kee aan het Amsterdams Conservatorium. Zijn studie werd bekroond met de Prijs van Uitmendheid. Van 1990 tot 2017 was hij stadsorganist van Haarlem. In die functie gaf hij honderden recitals op het Christian Müller-orgel in de Grote of St.-Bavokerk. Ook bracht hij er een groot aantal nieuwe composities in première. Daarnaast was Van der Kooy jarenlang cantor-organist van de Westerkerk te Amsterdam. Hij leidde hij een groot aantal organisten op als docent orgel aan onder meer het Koninklijk Conservatorium Den Haag.

Jaco van Leeuwen studeerde orgel (docent: Elly Kooiman), piano, koördirectie en kerkmuziek aan het Nederlands Instituut voor Kerkmuziek te Utrecht. Hij vervolgde zijn orgelstudie bij Piet Kee aan het Conservatorium van Amsterdam (diploma Uitvoerend Musicus). Jaco van Leeuwen won 1e prijzen op het Internationaal Orgelconcours Utrecht (1988) en het Internationaal Hendrik Andriessen Orgelconcours (1992). Sinds 1986 is Jaco van Leeuwen als cantor-organist verbonden aan de Oude Jeroenskerk te Noordwijk.

Dirk Luijmes is een veelzijdig musicus en muziekwetenschapper. Hij profileert zich onder meer als professioneel harmoniumspeler; het vakblad *Luister* noemde hem de 'harmoniumspeler des vaderlands'. Meer dan 25 componisten schreven werken voor hem (onder wie Padding, Breuker en Kee). Hij was wereldwijd te horen met ensembles als het Koninklijk Concertgebouworkest en het ASKO-Schönberg Ensemble, het Nederlands Kamerkoor en het NDR Chor. Hij concerteerde onder meer in Teatro Colón (Buenos Aires), de Musikverein (Wenen) en het Concertgebouw. In Carnegie Hall (New York) verzorgde hij de Amerikaanse première van het voor hem geschreven harmoniumconcert van Martijn Padding. Hij maakte diverse cd-opnames waaronder de bejubelde 4-cdbox 'Harmoniumatlas' en Bachs Goldbergvariaties. Dirk is artistiek leider van de Stichting Longen & Tongen en werkt als tekstschrijver. Hij schreef onder meer een boek over Bachs Mattheüspassie: 'Oo lamm Kottes, oensjoeldieg'.

Anton Pauw is stadsorganist van Haarlem en vaste bespeler van het Christian Müller-orgel in de Grote of St.-Bavokerk Haarlem en programmeur van de serie stadsorgelconcerten. Zijn aanstelling door de stad, in 1991, was aanvankelijk gericht op het kerkelijk orgelspel. Tot 2017 deelde hij het organistschap met Jos van der Kooy. Pauw studeerde van 1980 tot 1987 aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam, waar hij als laatste examenleerling van Piet Kee zijn orgelstudie afsloot met het diploma Uitvoerend Musicus.

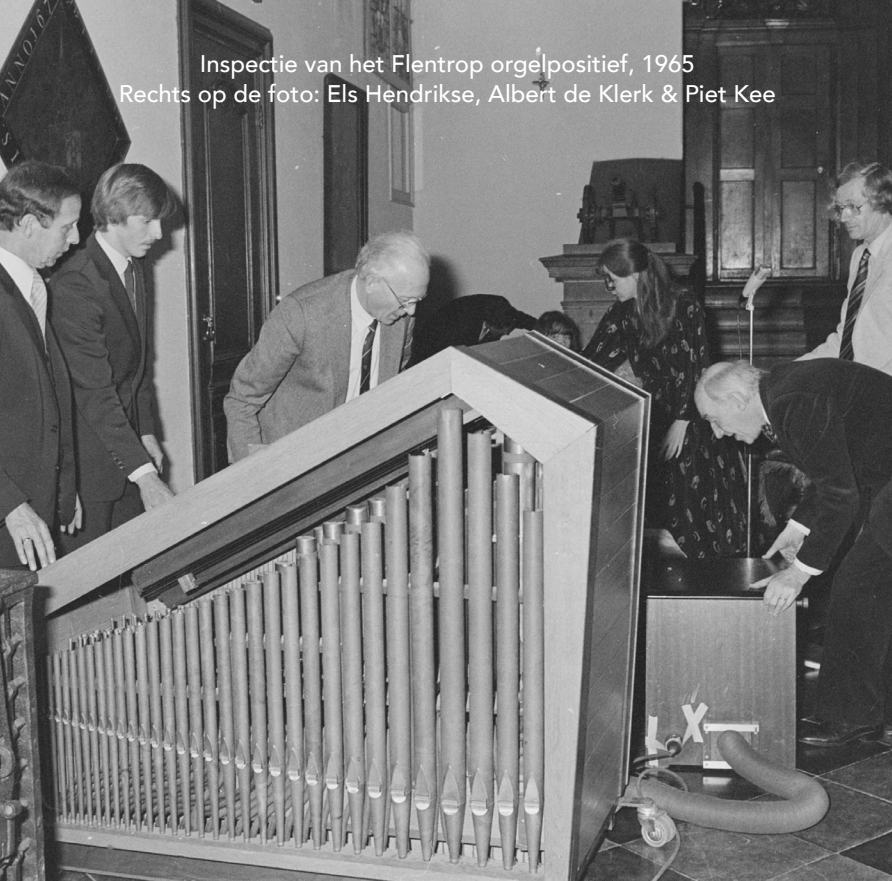
Rien Donkersloot studeerde orgel en kerkmuziek aan het Rotterdams Conservatorium bij Bas de Vroome en Ben van Oosten (met hoogste onderscheiding) en tevens beiaard aan de Nederlandse Beiaardschool in Amersfoort. Hij won diverse prijzen op beiaard- en orgelconcoursen in Nederland en daarbuiten. Rien was van 2012 tot 2026 organist van de St.-Joriskerk in Amersfoort. Sinds maart 2026 is hij organist van de Groote Kerk in Maassluis waar hij het fameuze Garrels-orgel bespeelt. Hij is stadsbeiaardier van Brielle, Haarlem, Goes en Ridderkerk en voert daarnaast een uitgebreide concertpraktijk op orgel en beiaard.

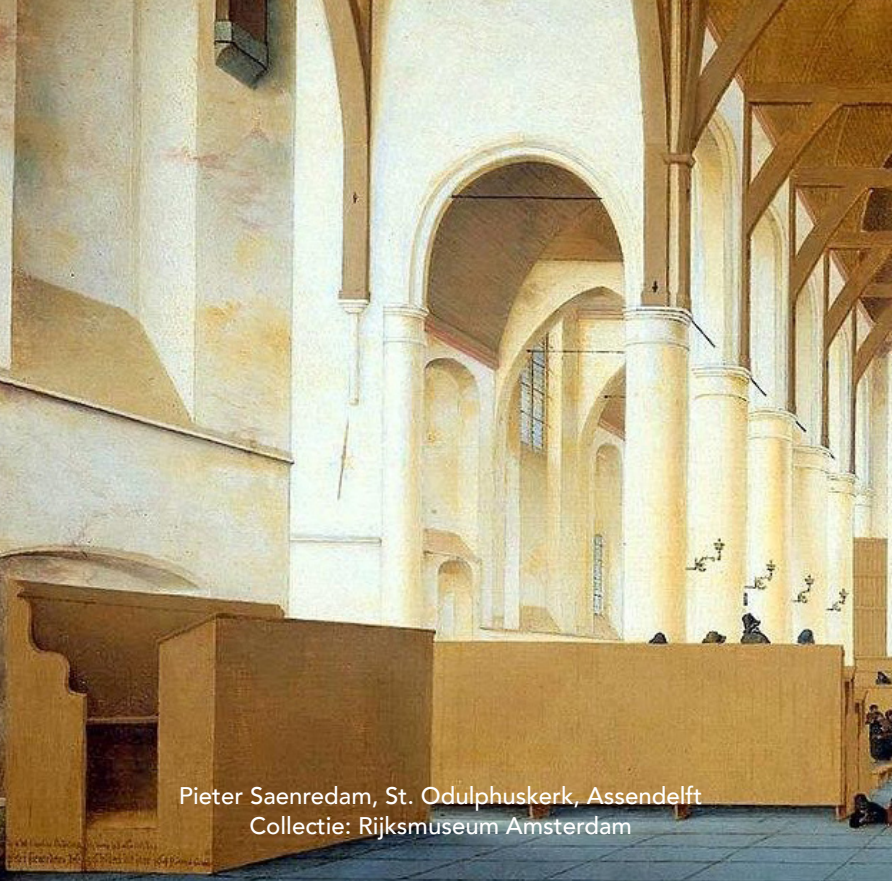
Frank van Wijk studeerde af aan het Sweelinck Conservatorium Amsterdam in de hoofdvakken orgel, clavecimbel en kerkmuziek. Piet Kee was zijn hoofdvakdocent orgel van 1983 tot 1987, waarna hij zijn orgelstudie voortzette

bij resp. Jacques van Oortmerssen en Hans van Nieuwkoop. Frank is organist van de Bergense Ruïnekerk, beheerder van het Müller-orgel van de Alkmaarse Kapelkerk, docent (orgel, clavecimbel en clavichord) en uitvoerend musicus met een uitgebreide concertpraktijk. Verder is hij nauw betrokken bij de orgelactiviteiten in de Alkmaarse Grote of Sint Laurenskerk en het Orgelfestival Holland. Hij publiceert regelmatig, bij uitgeverij Donemus verzorgde hij de uitgave van de orgelwerken van de 19e-eeuwse componist Johannes Gijsbertus Bastiaans.

Calefax is een Nederlands rietkwintet, bestaande uit Oliver Boekhoorn (hobo), Bart de Kater (klarinet), Jelte Althuis (basklarinet), Raaf Hekkema (saxofoon) en Alban Wesly (fagot). Sinds de oprichting in 1985 geldt het ensemble als de pionier van het rietkwintet. Het repertoire van Calefax bestaat uit arrangementen en nieuwe composities. Door hun pioniersrol en hun uitgebreide repertoire heeft Calefax een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het rietkwintet als zelfstandig kamermuziekgenre. Het ensemble treedt wereldwijd op en werkt geregeld samen met musici uit uiteenlopende genres, van klassieke muziek tot jazz en pop.

Inspectie van het Flentrop orgelpositief, 1965
Rechts op de foto: Els Hendrikse, Albert de Klerk & Piet Kee

Pieter Saenredam, St. Odulphuskerk, Assendelft
Collectie: Rijksmuseum Amsterdam

Piet Kee ranks among the most important Dutch organists, composers, and educators of the twentieth century. For more than half a century, he left his mark on organ culture in the Netherlands. His reputation extended far beyond the country's borders. His extensive body of work includes not only organ pieces but also compositions for various other instruments and ensembles. This CD offers an overview of that versatility. Many of the performers are former students or musicians for whom Kee composed the works. It is thus a lasting tribute to a remarkable musician.

Pieter William (Piet) Kee was born on August 30, 1927, in Zaandam. His father, the organist and composer Cor Kee, gave him his first organ lessons. In addition, he received lessons in piano, violin, and clarinet at a young age. At the Amsterdam Conservatory, he studied organ with Anthon van der Horst. Kee completed his conservatory studies by earning the *prix d'excellence*. In the 1950s, Kee made his international breakthrough when he won the prestigious improvisation competition in Haarlem three years in a row. This marked the beginning of a successful international career that took him to countries in Europe, North America, Asia, and Australia. In 1952, he became organist at the Grote of St. Laurenskerk in Alkmaar, where he played the famous Van Hagerbeer/Schnitger organ. Four years later, he was appointed city organist of Haarlem.

Teacher

In addition to being a concert organist, Piet Kee was an influential educator. At the Amsterdam Music Lyceum, which later merged with the Amsterdam Conservatory, he trained a new generation of organists. His students included Masaaki Suzuki, Ewald Kooiman, Jan Jongepier, and Bas de Vroome. The students who contributed to this recording are Cor Ardesch, Henny Heikens, Jaco van Leeuwen, and the later Haarlem city organists Jos van der Kooy and Anton Pauw.

Composer

As a composer, Kee left behind a multifaceted body of work in which sound, space, and above all structure take center stage. He found structure in the connection between old and new, between traditional forms and genres and the means of expression of his time. The improvisational element is never far away. Techniques such as motif repetition, canon, fugue, ostinato, and inversions—frequently used in his improvisations—are also consistently present in his compositions. The organ works form the core of his oeuvre: often solo, sometimes in combination with other instruments such as the saxophone and pan flute. Notable works include *Confrontatie* (1980) and *Integratie* (1981), in which Kee combined the church organ with barrel organs. He also composed for other instruments and ensembles.

Publications

In the 1980s, Piet Kee published various articles on structure, symbolism, and formal principles in Baroque music. His interest focused primarily on numerical symbolism and ostinato forms such as the passacaglia and the ciacona, with particular attention to the work of Bach and Buxtehude. These publications received international recognition and appeared in translation in several music journals.

Awards

During his long career, Piet Kee received numerous awards. In 1960, he was awarded the Bach Medal by the Harriet Cohen Foundation in London, and in 1988, he was named an Honorary Fellow of the Royal College of Organists alongside Olivier Messiaen.

Piet Kee passed away on May 25, 2018, in his hometown of Haarlem, at the age of ninety.

Fantasia 'Wachet auf, ruft uns die Stimme' (1962)

'Arise, Awake!' With robust pedal tones, Piet Kee introduces the well-known chorale melody 'Wachet auf, ruft uns die Stimme'. This is followed by a toccata-like passage, interspersed with the melody in long note values in the pedal. The repetition of the first melodic phrases takes on a completely different approach: the melody sounds in a calm, homophonic movement, interspersed with contrasting short, flashy runs. After this more introverted middle section, the fast tempo of the beginning returns. The melody reappears in long note values, now alternating between the upper voice and the pedal. A driving movement leads to the overwhelming finale. Piet Kee performed this Fantasia for the first time during the Kaasmarkt concert on July 27, 1962, in the Laurenskerk in Alkmaar. In that same year, the composition was published under the title Fantasia "Sleepers awake, the watchman cries."

Een roze, fris ontloken (1953)

The Partita is among Piet Kee's early works. The piece appeared in 1954 in a collection of Christmas chorales with variations, a compilation of simple organ works for use in worship services. The melody of the famous Christmas carol "Es ist ein Ros entsprungen" is strikingly simple. The first, second, and fourth pairs of lines (A) are identical; only the third (half)line (B) differs. The partita opens with a simple chorale setting, followed by three variations in

which the melody undergoes a quasi-improvised development. Within each variation, the B section (the third line) is treated differently. This procedure is characteristic of virtually all of Kee's choral music. The third variation, with its canonical structure, forms a tranquil conclusion. The three pairs of lines (A) are heard successively in F major, B-flat major, and F-sharp major, before returning to the main key of F major in a drawn-out coda. Piet Kee premiered this partita on July 21, 1953, at the Grote of St. Laurenskerk in Alkmaar.

Cervus Psalm 42 (2006)

As part of his project "Psalmenpomp" – a nickname for the harmonium – organist and harmonium player Dirk Luijmes asked Piet Kee to compose a piece for harmonium. This led to the creation of *Cervus* (Psalm 42), a work whose title is derived from the opening line of Psalm 42 in Latin: 'Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum'. In the Netherlands, this psalm is known as "'t Hijgend hert, der jacht ontkomen" (The panting deer, having escaped the hunt). Kee based *Cervus* on the melody of Psalm 42 from the Geneva Psalter. Slowly, isorhythmically, and with poignant harmonies, the melody unfolds. Then the player suddenly sings the text: "Ah, Cerva." A short, fast passage follows, after which the music slowly settles down again. At the end, the player sings the second line of the psalm in a halting, stuttering manner, now without words.

Four Manual Pieces (1966) - In 1965, the Zaan-based organ builder Flentrop

built a small positive organ for the Concertgebouw in Haarlem (now: Phil). Piet Kee wrote his Four Manual Pieces for this single-manual instrument. By making sophisticated use of the various bass and treble stops, the composer suggests a two-manual organ. The first movement, "Prelude," is structured in A-B-A form. The A section is characterized by sustained notes, over which rising and falling motifs unfold at a leisurely tempo. The contrasting B section is sharp and lively, after which the A section returns in abbreviated form. In the second movement, "Ciaccona," a continuous bass movement dominates—as the title suggests. Against this, the composer sets small motifs that increase in intensity. Midway through, the virtuosic movement gives way to a quiet tranquillo, in which the ciaccona theme appears in reverse in the upper voice. After a brief passage with built-up clusters, the original ciaccona theme returns in the bass. This culminates in an increasingly faster movement, ending with a powerful final chord. The third movement, "Chorale," is a fantasia on the hymn "Aus tiefer Not schrei ich zu Dir." The melody is heard line by line, interrupted by imitative passages. In the concluding "Epilogue," Piet Kee revisits the first movement. The composer premiered the Four Manual Pieces himself on December 15, 1966, naturally playing the Flentrop positive.

Frans Hals Suite (1990)

In 1990, a major Frans Hals exhibition took place in Haarlem. Piet Kee composed

the Frans Hals Suite specifically for the opening of this exhibition on May 11, 1990. The work was performed on that occasion by the city carillonneur at the time, Bernard Winsemius, to whom the suite is dedicated. The Frans Hals Suite consists of three movements. It opens with a "Loud Piece," a playful reference to the loud tone of bells and to the act of ringing itself. Piet Kee drew inspiration in part from the characteristic bell ringing of English change ringing. The middle movement is a tribute to the Haarlem painter Judith Leyster, a contemporary and likely a pupil of Frans Hals. It is written as a sarabande, a calm, stately dance. In this movement, Kee makes frequent use of so-called tremolos, which are particularly popular in the Flemish carillon world. The Suite concludes with a dazzling 'Toccata,' in which Piet Kee playfully incorporated the name Frans Hals (F-A-Es | H-A-Es).

The Organ. Homage to Pieter Saenredam (2000)

The inspiration for The Organ came from a painting by Pieter Saenredam (1597–1665): the interior of St. Odulphus Church in Assendelft, in which no organ is depicted. Piet Kee saw this as a challenge: what if this organ were actually there, audible rather than visible? The Organ consists of two seamlessly flowing movements. The first part, "Sheng – Origin of Sound," refers to an ancient Chinese-Japanese wind instrument; the organ's reed stops evoke that archaic soundscape. This is followed by various types of organ stops, each with its

own character: from soft, flute-like tones to the powerful, full sound that seems to fill the entire church space. The second movement, "The Turning Point – Other Perspectives," literally marks a turning point. With this, Kee referenced the work of contemporary artist Jan Dibbets, who drew inspiration from the work of Saenredam. Familiar sounds return, but in a new light. What previously sounded massive and powerful now becomes light and transparent, and vice versa. It is as if the listener is moving through the same space, discovering new details each time. Gradually, the music returns to the tranquility of the beginning, and the sound dissolves into silence. The then-city organist Jos van der Kooy premiered *The Organ* on September 19, 2000, at the Bavo in Haarlem.

Voluntary on HSAE (2009)

At the request of Anne McAlister, Piet Kee composed the *Voluntary on HSAE* in 2009 for her husband, the British organist Philip Sawyer. The choice of the voluntary was no coincidence; this musical form had been very popular among English organ composers since the sixteenth century. 'Voluntary' essentially means 'free in form.' Piet Kee took that freedom quite literally: it is a very free and intuitive work. The opening motif (*energico*) is derived from the letters in the name Philip Sawyer that correspond to note names: H-S-A-E (= B-E-flat-A-E). This is immediately followed by a second motif (*calmo*) C-C-B-A, which

returns later in the piece in many forms: inverted, expanded, and as material for a fugato. The name motif appears prominently as the beginning of a pedal solo. The other motif, however, has the final word, ending in a radiant A major chord. Philip Sawyer premiered the Voluntary on HSAE himself during the Edinburgh Fringe Festival in August 2009.

Triptych on Psalm 86 (1960)

This musical triptych is based on the Geneva melody of Psalm 86: "Hear me, O Lord, and answer me." The first movement, "Chorale," is a free harmonization of the psalm melody. In the middle section, "Canon," the melody appears in canon form in a diminished fifth between the pedal and the left hand. The right hand supports this with a calm movement, played with a soft flute registration. The concluding "Toccata" (vivace) is a free fantasy. The first section, which is repeated in its entirety in accordance with the melody, begins with a powerful opening of the first three notes of the melody. A whirling movement of rapid notes sets in, after which the opening is heard once more. The fast movement now continues, combined with the psalm melody in long note values in the pedal. In the second section, elements from the second movement return. Toward the end, the tempo gradually slows, ultimately ending *molto largo* (very broad and slow). The premiere took place on May 11, 1960, on the occasion of the 70th anniversary of the Dutch Organists' Association (now KNOV), during

which Kee himself played the Van Hagerbeer/Schnitger organ in the Grote of St. Laurenskerk in Alkmaar.

Magic Pipes (2013)

This piece arose, in Kee's own words, "from the desire to showcase the unique sound of the pan flute in an intense interplay with the organ." A main theme is played three times on the pan flute solo, with the organ joining in after each instance. In a second section, flute stops of the organ blend with the pan flute. Both instruments imitate each other with bird sounds and rapid runs. Then the organ takes the lead: the main theme is heard again, twice, now played in inversion on the pedal. New elements follow, including a quotation from Bach's Partita in A minor for solo flute, BWV 1013. Once more, the main theme is played by both instruments together in counter-movement. After a tutti section on the organ in C, a final sigh from the pan flute follows. Organist Jos van der Kooy and panflutist Matthijs Koene premiered Magic Pipes on September 11, 2013, at the Grote of St. Bavo Church in Haarlem. For this CD recording, Matthijs played the metal panflute built especially for him in 2022 by Flentrop Orgelbouw.

Seventy Chords (and a Few More) (2008)

In 2008, Ewald Kooiman, a former student of Piet Kee, celebrated his 70th

birthday. To mark the occasion, a symposium was held on June 13, 2008, in the auditorium of VU University Amsterdam, where Kooiman was a professor of organ studies. On that occasion, Jos van der Kooy premiered *Seventy Chords (and a Few More)*, a musical gift from Piet Kee to the birthday celebrant. The work opens *misterioso* with seven chords, built from a series of nine notes. Each note then forms the starting point for the next nine phases from which the composition is built. The fifth phase is the most personal; Kee labeled it 'Il Maestro: energico con autorità.' Thus, *Seventy Chords* is full of hidden and less hidden references to the birthday boy.

Bios (1994)

For Piet Kee, making music was "life." The title of this work therefore refers to the Greek word for life: *bios*. The composer found that lively, energetic style of music-making in the medieval *estampie*. *Bios* can thus be regarded as a modern *estampie*. A defining feature is the refrain, which recurs in each of the seven sections that make up *Bios*. In the first section, "The substance," the composer presents the essential "raw material" for the work. Elements from this section reappear in the following sections. Halfway through, the refrain is heard for the first time. The second section, "Double," is a varied repetition of Section 1. This is followed by a quiet "Bicinium," a two-part "verse," followed by the (polyphonic) refrain. The two-part texture returns in the middle section,

"Scherzando." In "Rotating bass," the fifth section, the pedal sounds for the first time in a permuting sequence of six notes. This powerful section forms a stark contrast to the whisper-soft sixth section, "Whispering." The repeating notes provide a delicate backdrop for two brief quotations from the chorus. Bios concludes with "In modo cancricans," Latin for "in retrograde direction." The section thus opens in reverse order with the chorus. Thereafter, the music unfolds once more toward the thunderous finale. Jos van der Kooy premiered Bios on June 27, 1995, at the Grote of St.-Bavokerk in Haarlem. In 2002, Piet Kee composed Bios II, for organ, violin, and percussion. This work was published in 2012 under the title Timbres.

Winds (2000)

In 2000, the Calefax Reed Quintet asked a number of composers to write a new work for their ensemble. One of them was Piet Kee, who composed Winds for this occasion. At the beginning of the short first movement, the sound of the reed quintet is presented from high to low like a storm. The movement ends with a simple four-part refrain, upon which the second movement builds. The various instruments play, in succession, a monophonic variation of the refrain in the form of a recitative-like solo. Winds premiered on March 23, 2001, at the Waalse Kerk in Amsterdam during a concert by the Calefax Reed Quintet titled "Nieuwe rietoogst" (New Reed Harvest).

Gedenck-Clanck '76. Ode to Adrianus Valerius (1575–1625) (1976)

Gedenck-Clanck '76 was created as a tribute to Adriaen Valerius and his collection *Nederlandsche Gedenck-Clanck* (1626). The subtitle reads: 'Three Old Dutch songs arranged for organ, in keeping with the sounds of Valerius's time and our own.' For his composition, Piet Kee chose three Valerius songs: 'O Nederland! Let op u saeck,' 'O Groot, o Heer, en hoe vervaeric,' and 'Merck toch hoe sterck.' Each arrangement is preceded by a simple song setting. With this work, Kee sought to connect the old and the new. He gave the sixteenth-century Valerius melodies a modern twist. With precise articulation instructions, Kee referenced the renewed interest in the performance practice of early music that gained prominence after World War II. Piet Kee wrote Gedenck-Clanck '76 with a nod to the Van Hagerbeer/Schmitger organ in the Laurenskerk in Alkmaar. The premiere, however, took place on the Müller organ at the Bavo in Haarlem during the city concert on July 13, 1976.

Lachrimae (2017)

In 1968, the Flentrop company built a nine-stop study organ for Piet Kee. In 2017, Kee decided to part with this instrument; it found a new home at the Royal Academy of Music in London. With feelings of melancholy and nostalgia, Piet Kee bid farewell to his organ. It inspired him to compose *Lachrimae*, subtitled "farewell to my organ." It would be his final composition.

The title refers to the famous lute song “Flow my tears” by the English Renaissance composer John Dowland. Dowland and many of his contemporaries used this moving melody to compose pavaues. The Dutch composer Jan Pieterszoon Sweelinck was one of them. Kee opens his *Lachrimae* with a quotation from the first measures of Sweelinck’s version. In doing so, the composer alludes to the centuries-old musical ties between the Netherlands and England. *Lachrimae* closely follows the first four lines of the melody. Kee thus remains faithful to the technique he employs in many of his works based on an existing melody. Each line receives its own quasi-improvised development, in which the composer employs expansion, motif repetition (with frequent *accelerandi*), or a fugal structure – the latter applied to the third line, culminating in a poignant dissonance. At the request of the Royal Academy, Kee added a short, powerful coda to the introspective conclusion. *Lachrimae* premiered on February 22, 2017, in Room 410 of the Royal Academy of Music. James Orford played the Flentrop organ on that occasion.

Cor Ardesch studied organ with Piet Kee at the Sweelinck Conservatory in Amsterdam. He also studied improvisation with Bert Matter at the Royal Conservatory in The Hague. Since 1998, Cor Ardesch has served as organist at the Grote of Onze Lieve Vrouwekerk in Dordrecht. On September 26, 2007, during the inauguration of the Bach organ, Cor Ardesch was appointed city organist of Dordrecht. Cor Ardesch teaches organ, improvisation, and church organ performance. Outside the Netherlands, he has performed as a concert organist in Belgium, Austria, Germany, Norway, and Russia, among other countries.

Henny Heikens studied organ, church music, and choral conducting at the Sweelinck Conservatory in Amsterdam and carillon at the Dutch Carillon School in Amersfoort. His organ teachers included Piet Kee and Jacques van Oortmerssen. Henny Heikens is the organist at the Oude Kerk in Rijswijk (ZH). He teaches Renaissance mensural notation at the Conservatorium van Amsterdam. Together with bass clarinetist Jelte Althuis, he forms a duo. Works by Dutch composers written especially for them were premiered by Althuis and Heikens and recorded on CD.

Matthijs Koene is internationally regarded as one of the most important pan flutists of his time. He has permanently pushed the boundaries of the

instrument, enabling it to make its debut in the classical music world. Matthijs' repertoire spans works from the early Renaissance to 21st-century music. He has inspired countless composers to write pieces for pan flute, resulting in more than 200 new works by composers including Roderik de Man, Daan Manneke, Calliope Tsoupaki, Klaas de Vries, Theo Loevendie, Fabio Nieder, Martijn Padding, Klas Torstensson, and Piet Kee. Matthijs has received various awards, including the Vriendenkrans from the Royal Concertgebouw in Amsterdam and the IBLA Grand Prize. His CD "La Flute de Pan & Quintettes" received a Diapason d'Or. Matthijs has performed at venues including the Concertgebouw in Amsterdam, De Doelen in Rotterdam, Carnegie Hall in New York, and the Auditori in Barcelona. In 2005, he was appointed principal pan flute instructor at the Conservatorium van Amsterdam.

Jos van der Kooy studied organ with Piet Kee at the Amsterdam Conservatory. His studies were recognized with the Prize for Excellence. From 1990 to 2017, he served as city organist of Haarlem. In that role, he gave hundreds of recitals on the Christian Müller organ in the Grote of St.-Bavokerk. He also premiered a large number of new compositions there. In addition, Van der Kooy served for many years as cantor-organist at the Westerkerk in Amsterdam. He trained a large number of organists as an organ teacher at institutions including the Royal Conservatory of The Hague.

Jaco van Leeuwen studied organ (under Elly Kooiman), piano, choral conducting and church music at the Netherlands Institute for Church Music in Utrecht. He continued his organ studies with Piet Kee at the Conservatorium van Amsterdam (Performing Musician diploma). Jaco van Leeuwen won first prizes at the Utrecht International Organ Competition (1988) and the International Hendrik Andriessen Organ Competition (1992). Since 1986, Jaco van Leeuwen has served as cantor-organist at the Oude Jeroenskerk in Noordwijk.

Dirk Luijmes is a versatile musician and musicologist. He is known, among other things, as a professional harmonium player; the trade journal *Luister* dubbed him the 'national harmonium player'. More than 25 composers have written works for him (including Padding, Breuker and Kee). He has performed worldwide with ensembles such as the Royal Concertgebouw Orchestra and the ASKO-Schönberg Ensemble, the Netherlands Chamber Choir and the NDR Chor. He has given concerts at venues including the Teatro Colón (Buenos Aires), the Musikverein (Vienna) and the Concertgebouw. At Carnegie Hall (New York), he gave the American premiere of Martijn Padding's harmonium concerto, written especially for him. He has made various CD recordings, including the acclaimed 4-CD box set 'Harmoniumatlas' and Bach's Goldberg Variations. Dirk is artistic director of the Longen & Tongen Foundation and works as a lyricist. Among other works, he has written a book on Bach's St

Matthew Passion: 'Oo lamm Kottes, oensjoeldieg'.

Anton Pauw is the city organist of Haarlem and the regular player of the Christian Müller organ in the Grote of St.-Bavokerk in Haarlem, as well as the programmer of the city organ concert series. His appointment by the city in 1991 was initially focused on church organ playing. Until 2017, he shared the organist post with Jos van der Kooy. Pauw studied at the Sweelinck Conservatoire in Amsterdam from 1980 to 1987, where, as Piet Kee's final graduate, he completed his organ studies (master diploma)

Rien Donkersloot studied organ and church music at the Rotterdam Conservatoire with Bas de Vroome and Ben van Oosten (with the highest distinction) and also carillon at the Dutch Carillon School in Amersfoort. He has won various prizes at carillon and organ competitions in the Netherlands and abroad. From 2012 to 2026, Rien was organist at St. Joris Church in Amersfoort. Since March 2026, he has been organist at the Groote Kerk in Maassluis, where he plays the famous Garrels organ. He is city carillonneur for Brielle, Haarlem, Goes and Ridderkerk and also maintains an extensive concert practice on the organ and carillon.

Frank van Wijk graduated from the Sweelinck Conservatoire in Amsterdam, specialising in organ, harpsichord and church music. Piet Kee was his principal organ teacher from 1983 to 1987, after which he continued his organ studies with Jacques van Oortmerssen and Hans van Nieuwkoop respectively. Frank is organist at the Ruïnekerk in Bergen, custodian of the Müller organ at the Kapelkerk in Alkmaar, a teacher (organ, harpsichord and clavichord) and a performing musician with an extensive concert schedule. He is also closely involved in organ activities at the Grote Sint Laurenskerk in Alkmaar and the Orgelfestival Holland. He publishes regularly; for the publisher Donemus, he edited the organ works of the 19th-century composer Johannes Gijsbertus Bastiaans.

Daniël van Horssen, Matthijs Koene, Jos van der Kooy & Anton Pauw
Foto: Jean Laurey

Els Hendrikse & Piet Kee
Foto: Jacques Zorgman

Piet Kee Stichting

Deze dubbel-CD kwam tot stand in opdracht van de Piet Kee Stichting. De stichting werd in 2022 opgericht door de weduwe van Kee, Els Hendrikse (1944-2023) tezamen met bewonderaars van zijn werk. Doel van de stichting is activiteiten te ontplooiën die bijdragen aan het levend houden van de artistieke erfenis van Piet Kee. Een van deze activiteiten is het bewerkstelligen van een muzikale biografie door auteur Willem Jan Cevaál, te presenteren op Kee's honderdste geboortedag op 30 augustus 2027. pietkee.nl

Piet Kee Foundation

This double CD was commissioned by the Piet Kee Foundation. The foundation was established in 2022 by Kee's widow, Els Hendrikse (1944–2023), together with admirers of his work. The foundation's goal is to organize activities that help keep Piet Kee's artistic legacy alive. One of these activities is the creation of a musical biography by author Willem Jan Cevaál, to be presented on Kee's 100th birthday on August 30, 2027. pietkee.nl

Daniël van Horssen production, recording, editing & mastering, DMP-records
Oliver Boekhoorn production, editing & mixing – Calefax (CD2, track 8 & 9)
All tracks recorded in 24bit 96kHz

Recording locations and dates

CD1

track 1-5 & 14	Grote of St.-Bavokerk, Haarlem	9 t/m 12 juni 2025
track 6-10	Grote of St.-Bavokerk, Haarlem	3 september 2025
track 11-13	Sint-Catharijnekerk, Brielle	7 april 2026

CD2

track 1,6 & 10-13	Grote of St.-Bavokerk, Haarlem	9 t/m 12 juni 2025
track 2-5	Grote of St.-Bavokerk, Haarlem	31 augustus t/m 3 september 2025
track 7	Grote of St.-Bavokerk, Haarlem	17 mei 2026
track 8 & 9	Lutherse Kerk Haarlem	25 augustus 2025

Executive producer Anton Pauw – Piet Kee Stichting

Liner notes Willem Jan Cevaal

Photos Piet Kee Joyce Vanderfeesten

Music publishers Bärenreiter, Boeijenga Music, Breitkopf & Härtel, Donemus,
Hinrichsen Ed., Harmonia Uitgave

Artwork Oscar Enklaar & Sieuwert Verster

Realization Sieuwert Verster

Thanks to Donemus, the Attacca discography is available on all major streaming platforms. All physical albums are available for purchase via attacca.nl.
For more information about Attacca please contact your Local Attacca Agent.

PIET KEE
stichting

For more information
pietkee.nl

